

Kalisz,

dr hab. inż. Marek Kubiński
profesor Akademii Kaliskiej
im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego
Instytut Nauk o Bezpieczeństwie

RECENZJA

**dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego oraz współpracy międzynarodowej
w postępowaniu habilitacyjnym dr. Rafała KOPCIA w dziedzinie nauk społecznych,
w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie**

dokonana na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*
(Dz. U. z 2022 r., poz. 574, z późna. zm.)

podstawę formalną do wykonania niniejszej recenzji stanowi Uchwała nr Drób/6/2023 Rady Dyscypliny
Nauki o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie z dnia 04
kwietnia 2023 r.

1. Podstawowe dane o kandydacie

Kandydat do stopnia naukowego doktora habilitowanego Pan dr Rafał Kopeć jest z wykształcenia politologiem. W 2004 r. uzyskał dyplom magistra politologii na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, na podstawie pracy zatytułowanej: *Ewolucja amerykańskiej doktryny obronnej i transformacja armii USA w obliczu nowych wyzwań polityki bezpieczeństwa*. 13 czerwca 2016 roku Rada Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie nadała Habilitantowi stopień doktora w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie nauki o polityce, na podstawie rozprawy doktorskiej zatytułowanej: *Broń masowego rażenia w polityce międzynarodowej po rozpadzie bipolarnego podziału świata*, której promotorem był prof. dr hab. Andrzej Żebrowski.

Tym samym spełniony został wymóg posiadania stopnia doktora (wymaganie wynikające z art. 219 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).

W 2009 r. P. Rafał Kopeć rozpoczął karierę naukowo – dydaktyczną podejmując się prowadzenia zajęć dydaktycznych w Katedrze Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie na stanowisku asystenta. Od 2013 r. Habilitant był zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej tej samej uczelni; a następnie (od 2014 r.) w Instytucie Bezpieczeństwa i Edukacji

Obywatelskiej. W latach 2014 – 2018 zajmował stanowisko adiunkta w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie, a od 2022 r. – w Instytucie Bezpieczeństwa i Informatyki UP. Przez rok – 2017 – 2018 sprawował funkcję kierownika Katedry Konfliktów Zbrojnych i Społecznych Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Od 2022 r. Kandydat prowadzi również zajęcia dydaktyczne w Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej.

W dokumentacji przedłożonej do oceny **nie ma informacji, aby Kandydat ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego**. Należy zatem sądzić, **że jest to pierwsze podejście Kandydata do uzyskania tego stopnia naukowego**.

2. Podstawy prawne i kryteria oceny

Podstawę prawną i kryteria niniejszej oceny osiągnięć naukowych osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego stanowi ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2022 r., poz. 574, z późn. zm.), w szczególności wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt 1 i 2.

Ponadto uchwała Rady Dyscypliny Nauki o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie z dnia 04 kwietnia 2023, nr RDNNNoB/6/2023 o powołaniu mojej osoby na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr. Rafała Kopca.

Podstawę oceny stanowiła również dokumentacja przesłana przez sekretarza komisji habilitacyjnej dr. Rafała Kopca.

3. Ocena osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o bezpieczeństwie (wymaganie wynikające z art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*)

Podstawowym elementem oceny w procedurze habilitacyjnej jest przedłożona monografia – *Militaryzacja przestrzeni kosmicznej w ujęciu bezpieczeństwa międzynarodowego*, ISBN 978-83-8084-865-5, e-ISBN 978-83-8084-867-2, DOI 1024917/9788380848665; wydana przez Wydawnictwo Naukowe UP w Krakowie, w roku 2022. Publikacja otrzymała pozytywne recenzje wydawnicze: prof. dra hab. Krzysztofa Kubiaka oraz dra hab. Marka Czajkowskiego, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Podejmowana w monografii problematyka badawcza to relatywnie rzadki w polskiej literaturze przedmiotu przykład tak kompleksowego ujęcia zagadnienia militaryzacji kosmosu w pryzmacie bezpieczeństwa międzynarodowego. Z uwagi na skokowy rozwój nowoczesnych technologii oraz obserwowalny trend światowych zbrojeń, niewątpliwie podejmowany problem jest aktualny oraz istotny z punktu widzenia szeroko rozumianego

bezpieczeństwa. Aktualność tego zagadnienia badawczego wynika także z faktu, iż kosmos coraz realniej jawi się jako jedna z wielu możliwych aren potencjalnego konfliktu dla coraz większej liczby państw. I choć nie można rozpatrywać przestrzeni kosmicznej wyłącznie z militarnego punktu widzenia, gdyż byłoby to nieuprawnione zawężenie, to zarówno jej eksploracja jak i eksploatacja leżą w polu intensywnych zabiegów różnych światowych graczy. Warto tu podkreślić, że ten przedmiot badań (militaryzacja kosmosu) jest stosunkowo nieczęsto podejmowany i raportowany w naukowych pozycjach z uwagi na złożoność oraz wymóg interdyscyplinarnego oraz multidyscyplinarnego (jak wskazuje Kandydat, s. 36 i n.) ujęcia. Uważam więc, że podjęte zamierzenie badawcze Autora uzupełnia istniejącą lukę badawczą.

Po lekturze przedłożonej monografii jestem zdania, że wiedzy i umiejętności sprawnego poruszania się w niełatwej, wieloaspektowej problematyce nie można Autorowi odmówić. Przedłożona książka stanowi zwieńczenie czteroletniej aktywności badawczej Habilitanta.

Monografia prezentuje klasyczną strukturę i zawiera: wstęp – poprzedzony wykazem skrótów, cztery rozdziały merytoryczne, wnioski końcowe, suplementy oraz bibliografię. Cała pozycja jest obszerna, liczy aż 527 stron, przy czym część *stricto* merytoryczna zawiera się na 446 stronach. Całość charakteryzuje się logiczną i poprawną konstrukcją. Jako atut postrzegam zabieg rozpoczynania rozdziałów zapowiedziami co do ich zawartości treściowej, wskazanie celu(ów), ewentualnych ograniczeń oraz przyjętej struktury wypowiedzi. Każdy rozdział zwieńczony jest podsumowaniem, a swoiste résumé stanowią wnioski końcowe (s. 469 - 474), co wpisuje się w kanon przyjęty dla tego typu prac.

Przedmiot badań, którym jest, jak wskazuje Autor: *militaryzacja kosmosu rozumiana jako wykorzystanie przestrzeni kosmicznej do celów militarnych* (s. 14), zasadniczo lokuje się w obszarze nauk o bezpieczeństwie, ale wiele podejmowanych zagadnień wykracza poza te ramy sięgając do sztuki wojennej, nauk wojskowych czy studiów międzynarodowych, a nawet do nauk technicznych, co niewątpliwie tak dla Autora, jak i odbiorcy – specjaliści z obszaru nauk społecznych – może być wyzwaniem. Badania zogniskowane są na wzajemnym wpływie relacyjnym militaryzacji kosmosu i uwarunkowań międzynarodowych w perspektywie sfery bezpieczeństwa.

Habilitant wskazał cel badań: *określenie charakteru przekształceń, którym poddawany jest proces militaryzacji kosmosu* (s. 15) lub uszczegóławiając: *Zasadniczym celem pracy jest charakterystyka tendencji w zakresie militarnego wykorzystania kosmosu, a w szczególności analiza wzajemnych zależności pomiędzy dwiema kategoriami tego zjawiska, czyli tzw.*

militaryzacją bierną a militaryzacją czynną (s. 21). Jednocześnie Autor podał szereg dynamicznych uwarunkowań, którym podlega przedmiot badań, co implikuje określone trudności i ograniczenia, których Autor był w pełni świadomy i uwzględnił je w procesie wnioskowania.

Pod względem budowy *Wstęp* w monografii zawiera podrozdziały: *Przedmiot badań, Hipoteza i struktura pracy, Stan literatury, Proces badawczy* i ta kompozycja jest mocnym punktem całości. Niestety, brakuje tu jednoznacznie sformułowanego i wyartykułowanego głównego problemu badawczego, co postrzegam jako bardzo poważne uchybienie. Czy problem badawczy należy odczytywać „między wierszami”, jak choćby tu: *W niniejszej książce ten proces zostanie szczegółowo przeanalizowany i podjęta zostanie próba odpowiedzi na pytanie o rzeczywisty charakter przekształceń dotyczących militaryzacji kosmosu* (s. 14, podkreślenie moje)? Tak sformułowane pytanie mieści się jednak w obszarze celu pracy. Problem naukowy jest swoistym pytaniem wyznaczającym jakość i rozmiar pewnej niewiedzy lub braku dotychczasowej wiedzy. Określa on granice pracy badawczej a od jego „ustawienia” zależy jakość wszystkich następnych etapów badania.

Miałem nadzieję, że problemy szczegółowe będą anonsowane w zapowiedziach przed każdym kolejnym rozdziałem, ale tak nie jest, z wątpliwym wyjątkiem w rozdziale 1. (o czym poniżej). W monografii przyjęto bardzo kontrowersyjne wg mnie rozwiązanie, gdzie brak jest sformułowanego pytania badawczego a strukturę pozycji determinuje hipoteza. Tu jednak powstaje pytanie zasadnicze: w odpowiedzi na co sformułowano hipotezę?

Jak zaznacza dr Rafał Kopeć hipoteza ma charakter polemiczny – co akurat uważam za interesujące – i przyjęła następujące brzmienie (s. 21 – 22):

Założenie, że przestrzeni kosmicznej w sposób bezdyskusyjny przysługiwał dotychczas status sanktuarium, jest spełnione tylko do pewnego stopnia:

– jeśli sanktuarium rozpatruje się jako stan, w którym nie występuje i nie występowała operacyjna broń kosmiczna w ilościach strategicznie istotnych – założenie to jest spełnione w sposób dyskusyjny, gdyż na pewnych etapach rozwoju takiej broni próg strategicznej istotności został osiągnięty;

– jeśli sanktuarium rozpatruje się jako kierunek polityki wojskowej czołowych mocarstw kosmicznych – założenie to było spełnione okresowo tylko przez Stany Zjednoczone, podczas gdy inne mocarstwa kosmiczne, szczególnie ZSRR podczas zimnej wojny, nigdy takiego kierunku do końca nie zaakceptowały.

2. Założenie, że przejście do fazy potencjalnego pola bitwy już się dokonało bądź jest nieuchronne, jest dyskusyjne, o czym świadczą:

– rozwój militarnej infrastruktury satelitarnej wśród potencjalnych przeciwników Stanów Zjednoczonych, który osłabia sytuację asymetrii względem potencjału amerykańskiego;

– rozwój sposobów wrogiego oddziaływania na systemy satelitarne niemających charakteru destrukcyjnego, a więc sytuujących się poniżej progu militaryzacji czynnej; – rozwój sposobów zabezpieczenia systemów satelitarnych przed atakiem;

– niepewne perspektywy rozwojowe broni orbita–Ziemia;

– motywacje polityczne i ekonomiczne ukierunkowujące dalszą eksplorację i eksploatację kosmosu na przestrzeń doksieżycową, w obrębie której broń kosmiczna będzie miała w najbliższej przyszłości ograniczone zastosowanie lub nie będzie miała żadnego (może się to zmienić w dalszej perspektywie).

Zawartość poszczególnych rozdziałów merytorycznych rzeczywiście determinują przyjęte (ww.) założenia oraz obrany cel badań.

Rozdział pierwszy ma charakter konceptualny: zakreśla pole badawcze, lokuje przedmiot badań w systemie nauki, precyzuje perspektywę prowadzonych rozważań oraz wyznacza ramy teoretyczne wykorzystywane w przedmiotowej pracy. W zasadzie, we wstępie do tego rozdziału, można znaleźć zawołowane elementy problemu szczegółowego: *Postaramy się w nim odpowiedzieć na pytania, czym jest przedmiot badań oraz w jaki sposób będziemy go badać* (s. 28). W rozdziale tym zdefiniowano pojęcie *militaryzacji kosmosu*, podano jego taksonomię, a także wprowadzono pojęcia pokrewne, wymagane do opisu innych rodzajów aktywności w przestrzeni kosmicznej. Szczególną uwagę Autor poświęcił rozgraniczeniu dwóch wymiarów militaryzacji kosmosu: biernej oraz czynnej, co ma zasadnicze znaczenie dla dalszego wywodu. Tu także pojawia się, jest analizowane i wyjaśniane pojęcie *sanktuarium*, kardynalne dla całokształtu rozważań a praktycznie nieobecne w polskiej literaturze naukowej. Należy zaznaczyć, że jest to ten szczególnie cenny element pracy, który można uznać za oryginalny wkład w badania nad bezpieczeństwem militarnym w przestrzeni kosmicznej.

Rozdział drugi poświęcony został charakterystyce ogólnych uwarunkowań działalności w kosmosie z uwzględnieniem czynników: środowiskowych, technicznych, prawnych oraz kulturowych, które w sposób szczególny determinują wykorzystanie kosmosu do celów militarnych. Rozdział ten szkicuje kontekst dla dalszych rozważań, które bez uwzględnienia wzmiankowanych czynników byłyby niepełne i mało czytelne.

Geneza i rozwój militaryzacji kosmosu to tytuł kolejnego rozdziału, który w zasadzie anonsuje swoją zawartość. Ta część pracy odnosi się do pierwszej części hipotezy.

W pełni zgadzam się z Autorem, że zarysowanie perspektywy historycznej militaryzacji kosmosu jest konieczne dla dogłębnego zrozumienia jego aktualnego stadium rozwoju. Wywód w tej części prowadzony jest z uwzględnieniem chronologii czasowej, przy celowym akcentowaniu kardynalnych wydarzeń oraz procesów determinujących i dynamizujących transformacje zjawiska. Tu zastajemy pogłębione spojrzenie na aspekt *sanktuarium* kosmosu. Habilitant w swych rozważaniach dąży do odpowiedzi na zasadnicze – jak sądzę – pytanie pracy, odnoszące się do potencjalnego przekroczenia progu militaryzacji czynnej i odejścia od *sanktuarium* – podrozdział 3.12.3. *Militaryzacja czynna i status sanktuarium*.

W rozdziale czwartym – odnoszącym się do drugiej części hipotezy – przeprowadzono analizę aktualnie rysujących się tendencji w obszarze militaryzacji kosmosu oraz hipotetycznych inklinacji rozwoju tego procesu w przyszłości. Ponadto, analizę tę poprowadzono w perspektywie następujących zagadnień: rozwoju systemów niedestrukcyjnego oddziaływania na systemy kosmiczne, rozwoju metod obrony systemów satelitarnych, rozwoju broni orbita – Ziemia, roli działalności militarnej na tle ekonomicznego wymiaru potęgi kosmicznej i roli działalności militarnej na tle politycznego wymiaru potęgi kosmicznej. Końcowe podrozdziały tej części merytorycznej ogniskują się na amerykańskiej debacie podejmującej problematykę militaryzacji przestrzeni kosmicznej. Jak nadmieniał dr Rafał Kopeć, *za nadrzędny cel rozdziału przyjęto wykazanie, na ile w świetle przytoczonych tendencji założenie o nieuchronności militaryzacji czynnej jest uprawnione* (s. 23).

Niewątpliwą wartość poznawczą niosą konkluzje pracy badawczej zawarte we wnioskach końcowych. Choć Autor wyraża obawę, że mogą być one rozczarowujące dla odbiorcy oczekującego „twardych” i jednoznacznych konstatacji, to dychotomiczny opis rzeczywistości w naukach społecznych występuje rzadko. Poza tym, prezentowana ostrożność w formułowaniu opinii, wniosków i konkluzji jest cenną postawą badacza.

Ciekawy, nieoczywisty element recenzowanej książki stanowią suplementy, zawierające uzupełnienie i rozszerzenie przedstawianych treści.

Zarysowany powyżej szkic treściowy poszczególnych rozdziałów w pełni potwierdza realizację deklarowanych przez Kandydata trzech funkcji pracy: deskryptywną, eksplanacyjną oraz prognostyczną (s. 37). Szczególnie wysoko oceniam dwa ostatnie rozdziały, które niewątpliwie wymagały złożonego, wieloetapowego postępowania badawczego.

Recenzowana monografia potwierdza bardzo istotną umiejętność niezbędną każdemu badaczowi aspirującemu do osiągnięcia kolejnych poziomów rozwoju naukowego, tj. wysokie kompetencje i sprawność w stosowaniu różnorodnych metod badawczych, zarówno

teoretycznych jak i empirycznych. Wysoko oceniam erudycję Autora, a zatem także odwoływanie się do tekstów napisanych przez przedstawicieli innych dyscyplin naukowych.

Monografia została przygotowana z wymaganą starannością, troską o szczegóły i dbałością o kwestie edytorskie. Poprawność językowa, sprawność narracyjna świadczy o dobrym opanowaniu przez Kandydata warsztatu pisarskiego oraz niezwyklej biegłości w podejmowanej problematyce. W pracy widoczne jest gruntowne przygotowanie teoretyczne Autora, co stanowi stabilny fundament do tworzenia dzieł naukowych oraz prowadzenia naukowego dyskursu.

W przedłożonej monografii Habilitant wykorzystał imponującą liczbę pozycji literatury, wykazując źródła pierwotne, książki i opracowania zwarte, materiały konferencyjne, rozdziały w monografiach wieloautorskich, artykuły w czasopismach naukowych i innych oraz źródła internetowe i bazy danych. W tym 38 – stronicowym spisie znajdują się przede wszystkim pozycje w języku angielskim, ale są także polskojęzyczne oraz, w zdecydowanej mniejszości, rosyjskojęzyczne, co potwierdza wskazywaną już wyróżniającą znajomość podjętej przez Kandydata problematyki.

Reasumując, recenzowaną monografię wskazaną przez Kandydata jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, oceniam jako interesujące i wartościowe opracowanie naukowe, świadczące o istotnym wkładzie twórczym Kandydata w rozwój dyscypliny: nauki o bezpieczeństwie.

Stwierdzam, że drugi wymóg ustawy został przez dr. Rafała Kopcia spełniony.

4. Ocena istotnej aktywności naukowej (wymaganie wynikające z art. 219 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej:

a) dane nauko metryczne, sumaryczny współczynnik Impact Factor, sumaryczna punktacja ministerialna, liczba cytowań oraz indeks Hirscha, którymi legitymuje się kandydat:

- Impact Factor – analiza przedłożonego do oceny wykazu opublikowanych prac wskazuje, że habilitant nie ma w swoim dorobku publikacji naukowych Impact Factor. Należy jednak podkreślić, że obszar badaczy habilitanta jest bardzo specjalistyczny i wąski, często mający charakter niejawnny. Dodatkowo wiele publikacji autora ma charakter

niszowy ze względu na szeroko rozumiane bezpieczeństwo i charakter opracowań. Ze zrozumiałych względów ogranicza to możliwość szerokiego propagowania rezultatów badań i proponowanych rozwiązań szczegółowych.

- Liczba cytowań: według bazy Google Scholar z autocytowaniami – 86, bez autocytowań – 76 (kilka z cytatów dotyczy redagowanej przeze mnie pozycji *Vademecum bezpieczeństwa*),
- Dodatkowe cytowania nieuwzględnione w bazie Google Scholar zidentyfikowane na podstawie portalu Academia.edu – 24,
- Indeks Hirscha według bazy Google Scholar obliczony z wykorzystaniem programu Publish or Perish – 6,
- Cytowania według bazy Scopus prowadzonej przez wydawnictwo Elsevier – 3.

b) autorstwo lub współautorstwo opracowań zbiorowych, katalogów zbiorów, dokumentacji prac badawczych, ekspertyz:

Dr Rafał Kopeć, po uzyskaniu stopnia doktora jest autorem 4 monografii oraz współautorem 2, które zaliczam do nauk o bezpieczeństwie. A także 12 rozdziałów w monografiach. Opublikował również 23 artykuły naukowe, w tym również w języku angielskim i rosyjskim.

Habilitant był również autorem opublikowanych haseł w encyklopediach:

- Autorstwo opublikowanych haseł w encyklopediach o charakterze naukowym (hasła o objętości co najmniej 0,5 arkusza wydawniczego), 9 publikacji;

Oceniam, że jego publikacje mają charakter opracowań prezentujących wyniki prowadzonych badań indywidualnych, ale również prezentacji wyników prac zespołowych, w których udział habilitanta jest zróżnicowany.

Stwierdzam, że habilitant po doktoracie opublikował wartościowe pozycje z zakresu nauk o bezpieczeństwie, będąc twórcą współczesnego spojrzenia na wiele zagadnień i problemów bezpieczeństwa. Pozwala to sformułować wniosek o **istotnej aktywności naukowej**.

c) kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach:

Habilitant w zasadzie, nie kierował międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi. Natomiast uczestniczył lub uczestniczy w kilku projektach krajowych:

- „Polityczne i strategiczne uwarunkowania militaryzacji przestrzeni kosmicznej – perspektywa amerykańska” – projekt realizowany w następstwie konkursu Miniatura 3, organizowanego przez Narodowe Centrum Nauki (decyzja dyrektora Narodowego Centrum Nauki nr 2019/03/X/HS5/01313). Projekt indywidualny, realizacja w roku 2022 (projekt zrealizowany).
- „Odstraszanie militarne w realiach geostrategicznych Europy Środkowo-Wschodniej” – projekt badawczy realizowany ze środków Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (BN.711-55/PBU/20221), funkcja – kierownik zespołu badawczego, realizacja w latach 2021-2022 (projekt zrealizowany).
- „Information Warfare as a New Dimension of Geopolitical Rivalization” („Інформаційна війна як новий вимір геополітичної ривалізації”) – projekt realizowany w ramach konkursu na wymianę osobową organizowanego przez polskie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Edukacji i Nauki Ukrainy, funkcja – członek zespołu badawczego, realizacja w roku 2019 (projekt zrealizowany).
- „Space Policy in Central European Countries” – projekt realizowany w następstwie konkursu National Scholarship Programme of the Slovak Republic for the Support of Mobility of Students, PhD Students, University Teachers, Researchers and Artists, organizowanego przez rząd Republiki Słowackiej. Projekt indywidualny, realizacja w roku 2018 (projekt zrealizowany).
- „Human security – wybrane aspekty bezpieczeństwa ludzkiego na przestrzeni dziejów” – projekt badawczy realizowany ze środków Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, funkcja.
 - członek zespołu, realizacja w roku 2015-2019 (projekt zrealizowany), w jego ramach pełniłem funkcję kierownika następujących tematów:
 - „Rewolucja w sprawach wojskowych a zachodni sposób prowadzenia wojen” (2015-2016),
 - „Robotyzacja pola walki. W kierunku wojny postludzkiej” (2017-2018),
 - „Militaryzacja przestrzeni kosmicznej” (2019).
 - „Rewolucja i kontrrewolucja w wojskowości – polityczne i militarne konsekwencje tzw. - Rewolucji w sprawach wojskowych (Revolution in Military Affairs, RMA)” – projekt badawczy realizowany ze środków Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (BS-379/P/2014), funkcja – kierownik projektu, realizacja w roku 2014 (projekt zrealizowany).

Sądzę, że udział w tych projektach wpłynął na podniesienie jakości prowadzonych przez habilitanta badań, a uzyskane wyniki zostały spożytkowane w praktyce.

Stwierdzam, że habilitant wykazuje w tym zakresie dużą aktywność i ma znaczący dorobek w realizacji projektów, nie wykazuje przy tym udziału w realizacji projektów międzynarodowych.

d) najważniejsze czasopisma, w których kandydat publikował swoje prace naukowe:

Habilitant publikował swoje prace w różnych czasopismach. Do najważniejszych należy zaliczyć: „Roczniki Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate”, International Relations, Public Communications and Regional Studies)”, Defence and Strategy”, Przegląd Geopolityczny i wiele innych.

e) wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych:

Habilitant wygłaszał referaty na bardzo wielu konferencjach i seminariach.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że zakres tematyczny wygłoszonych referatów w pełni obejmuje obszar zainteresowania naukowego habilitanta, który w procesie rozwoju naukowego ogłaszał uzyskane wyniki badań cząstkowych przed szerszym gronem odbiorców w trakcie debaty naukowej. Ponadto tematyka ściśle wkomponowana jest w zakres nauk o bezpieczeństwie.

Pozwala to sformułować wniosek o **istotnej aktywności naukowej** i właściwym merytorycznym przygotowaniu habilitanta do samodzielności naukowej.

f) udział w międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych konferencji:

Habilitant wykazał, iż brał udział po doktoracie w wielu konferencjach międzynarodowych i krajowych oraz aktywnie uczestniczył w komitetach naukowych i organizacyjnych.

Pozwala to sformułować wniosek o **istotnej aktywności naukowej** w tym obszarze.

g) odbyte staże w instytucjach naukowych lub artystycznych, w tym zagranicznych, z podaniem miejsca, terminu, czasu trwania stażu i jego charakteru.

Habilitant wykazał, iż uczestniczył w stażach zawodowych w Polsce i za granicą:

- Staż na Wydziale Nauk Politycznych (Department of Political Science) Uniwersytetu Nebraska w Omaha (University of Nebraska Omaha, UNO) w Stanach Zjednoczonych

w ramach programu Miniatura 3. Charakter naukowy – realizacja działania naukowego „Polityczne i strategiczne uwarunkowania militaryzacji przestrzeni kosmicznej – perspektywa amerykańska”. Czas trwania – miesiąc (18.04-19.05.2022 r.).

- Staż we Wschodnioeuropejskim Uniwersytecie Narodowym im. Łesi Ukrainki w Łucku w Ukrainie. Charakter naukowy – realizacja działania naukowego „Information Warfare as a New Dimension of Geopolitical Rivalization” („Інформаційна війна як новий вимір геополітичної ривалізації”). Czas trwania – 4 dni (2-5.06.2019 r.).

- Staż na Wydziale Nauk Społecznych i Stosunków Międzynarodowych na Uniwersytecie Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy na Słowacji w ramach programu National Scholarship Programme of the Slovak Republic for the Support of Mobility of Students, PhD Students, University Teachers, Researchers and Artists. Charakter naukowy – realizacja działania naukowego „Space Policy in Central European Countries”. Czas trwania – miesiąc (1.03.2018-3.04.2018 r.).

h) uczestnictwie w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych.

Habilitant wykazał, iż uczestniczył w:

- Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wojna Rosji z Ukrainą i Zachodem. Russian War with Ukraine and the West” zorganizowana przez Instytut Bezpieczeństwa i Informatyki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie oraz Instytut Bezpieczeństwa i Rozwoju Międzynarodowego, Kraków, 16-17 listopada 2022 r. – członek komitetu organizacyjnego.

- Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Oblicza bezpieczeństwa. Przeszłość Teraźniejszość, Przyszłość” zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Edukacji dla Bezpieczeństwa oraz Instytut Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków, 11 kwietnia 2019 r. – przewodniczący komitetu naukowego, moderator panelu konferencyjnego.

i) udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism:

- „Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії” („International Relations, Public Communications and Regional Studies”) – członek kolegium redakcyjnego (od 2020);

- „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate” – członek rady naukowej (od 2019).

- „*Wojny i Konflikty. Przeszłość – Teraźniejszość – Przyszłość*” – redaktor naczelny (2016-2017);

- „*Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate et Educatione Civili*” – sekretarz redakcji, opiekun strony internetowej czasopisma (2014-2018).

Pozwala to sformułować wniosek o istotnej aktywności naukowej w tym obszarze.

j) członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych:

- Polskie Towarzystwo Geopolityczne – członek (2014-2021), przewodniczący Komisji Sił Powietrznych, Kosmicznych i Astropolityki (2021).

k) udział w zespołach eksperckich i konkursowych:

Habilitant uczestniczy w pracach zespołów eksperckich powoływanych przez jednostki i instytucje naukowo-dydaktyczne jako członek zespołu.

Habilitant wykazuje udział w opracowaniach:

- *Sprawozdanie z działalności Studenckiego Koła Naukowego Edukacji dla Bezpieczeństwa za rok akademicki 2016/2017*, „*Annales Universitas Paedagogicae Cracoviensis. Studia et Educatione Civili*”, 2017, nr 250, s. 330-334.

- *Sprawozdanie z konferencji „Współczesna polityka bezpieczeństwa. Aspekty militarne i społeczno-gospodarcze”*, Rzeszów 17-18.10.2017, „*Wojny i Konflikty. Przeszłość – Teraźniejszość – Przyszłość*”, 2017, nr 2, s. 171-176.

- *Sprawozdanie z Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego MSPO 2017*, „*Wojny i Konflikty. Przeszłość – Teraźniejszość – Przyszłość*”, 2017, nr 2, s. 177-186.

- *Sprawozdanie z działalności Studenckiego Koła Naukowego Edukacji dla Bezpieczeństwa za rok akademicki 2015/2016*, „*Annales Universitas Paedagogicae Cracoviensis. Studia et Educatione Civili*”, 2016, nr 224, s. 227-232.

l) recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopiśmie międzynarodowych i krajowych:

- „*Politeja*”: czasopismo wydawane przez Wydział Studiów Międzynarodowych i Poliicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, artykuł: *Hypersonic Weapons – Selected Political and Strategic Issues* (2022),

- „*Ekonomia Międzynarodowa*”: czasopismo wydawane przez Uniwersytet Łódzki, artykuł: *Uwarunkowania rozwoju europejskiego przemysłu stoczni wojennych* (2021),

- „Obrona a Strategie. Defence and Strategy”: czasopismo wydawane przez Uniwersytet Obrony w Brnie, Republika Czeska, artykuł: *Killer robots and armed forces transformation for the robotic era* (2021),
- „Roczniki Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”: czasopismo wydawane przez Towarzystwo Naukowe KUL i Wydział Nauk Społecznych KUL, artykuł: *Amerykańsko-chińska rywalizacja w kosmosie – wybrane aspekty strategiczne i polityczne* (2021),
- „Etyka”: czasopismo wydawane przez Wydział Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego, artykuł: *Czy okrutne jest kopnięcie robo-psy? Emocjonalne podejście do etycznej relacji z robotami* (2020),
- „Space Policy”: czasopismo wydawane przez Elsevier, Wielka Brytania, artykuł: *Countering Space Threats through International Space Cooperation* (2020),
- „Zeszyty Naukowe Akademii Wojsk Lądowych”: czasopismo wydawane przez Akademię Wojsk Lądowych we Wrocławiu, artykuł: - *Tendencje rozwojowe broni pancerniej* (2018),
- „Jagielloński Przegląd Bezpieczeństwa”: czasopismo wydawane przez Zakład Bezpieczeństwa Narodowego Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego, artykuł: - *The Space Dimension of India’s National Security: A Military Perspective* (2018),
- „Kultura i Polityka”: czasopismo wydawane przez Wyższą Szkołę Europejską im. Józefa Tischnera w Krakowie, artykuły: - *Big data w sektorze publicznym – szanse, ograniczenia, perspektywy* (2016), - *Język współczesnego dyskursu politycznego w Polsce* (2016), - *Konflikt zbrojny na Ukrainie jako przykład wojny hybrydowej* (2016), *Państwa, które trafiły do piekła* (2016), *Wybrane aspekty pracy z otwartymi źródłami informacji. Wykorzystanie Analizy konkurujących hipotez* (2016), *„Wydrążone państwo” – dylematy bezpieczeństwa w świecie biopolityki* (2016), - *Z woli narodu, czyli o umagicznionej funkcji języka polityki* (2016), *Branding narodowy jako narzędzie kreowania atrakcyjności wizerunkowej państw* (2017), - *Higher Education in the Republic of Croatia* (2017),
- IGI Global: wydawnictwo, Stany Zjednoczone, artykuły:
 - *Factors Affecting the Profitability of U.S. Defense Contractors in War Zones: A Review of the Literature* (2014),
 - *A Three Vector Approach to Blind Spots in Cybersecurity* (2016).

Pozwala to sformułować wniosek o istotnej aktywności naukowej w tym obszarze.

l) opieka naukowa nad doktorantami w charakterze promotora pomocniczego:

Habilitant nie wykazuje aktywnej opieki naukowej nad doktorantami w charakterze promotora pomocniczego

Stwierdzam, że trzeci wymóg ustawowy został przez dr. Rafała Kopca spełniony.

5. Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzatorskich habilitanta:

Habilitant w ramach osiągnięć dydaktycznych i popularyzacji nauki wykazuje szereg przedsięwzięć, które miały zróżnicowany charakter i zakres, ale wskazują na dużą aktywność w zakresie dydaktyki, organizacyjnych i popularyzacji nauki po doktoracie.

Należy stwierdzić, że dorobek w zakresie **osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzatorskich** jest znaczący i świadczy o właściwym przygotowaniu habilitanta do promocji kadr i zarządzania organizacjami badawczo-dydaktycznymi.

6. Ocena końcowa i wnioski

Dokonana ocena dorobku naukowego i osiągnięć habilitanta pozwala stwierdzić, że obszar jego zainteresowania badawczego związany jest w ostatnich latach z problematyką bezpieczeństwa, a zaprezentowane wyniki są wartościowe. Zgłaszane zastrzeżenia i niedociągnięcia nie mają decydującego wpływu na jakość i wartość wkładu do teorii nauk o bezpieczeństwie. Jego prace przyczyniły się do wyjaśnienia istoty i znaczenia współczesnego podejścia do bezpieczeństwa, zagrożeń, zrozumienia wyzwań przyszłości oraz rozwoju myśli bezpieczeństwa w Polsce, w której habilitant ma osiągnięcia.

Na podstawie oceny całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizatorskiego habilitanta należy uznać, że jest on zróżnicowany, wieloaspektowy, w znacznej mierze samodzielny i wartościowy. Przedstawiona do oceny publikacja jest indywidualnym osiągnięciem naukowym o znaczącej wartości poznawczej i użytecznej. Jego badania naukowe charakteryzują się dobrym warsztatem naukowym i rzetelnością i wskazuje, że habilitant jest przygotowany do samodzielnego prowadzenia badań oraz kształcenia kadr naukowych.

Stwierdzam, że dr Rafał Kopeć posiada w dorobku **osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie** oraz wykazuje się istotną **aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w tym zagranicznej**, spełniając tym samym wymagania art. 219 ust. 1 pkt 2, i ust. 3. ustawy

z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. 2018 r., poz. 574, z późn. zm.).

Wnioskuje zatem o nadanie dr. Rafałowi Kopćowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Marek Kubinski
